

Till arbetspensionsanstalterna

LAGEN OM PENSIONSSSTIFTELSEER ÄNDRAS TILL FÖLJD AV EES-AVTALET

Regeringen har avlåtit en proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om utlänningars företagsköp och fastighetsförvärv (RP 120/92).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagstiftningen om utlänningars rätt att äga och besitta fastigheter samt finska företag revideras.

I enlighet med EES-avtalet föreslås att utlänningar i regel inte skall behöva tillstånd för fastighetsförvärv. Reformen föreslås också innehålla en del undantag från denna huvudregel.

Följande lagar skall upphävas enligt förslaget:

- lagen av 1939 om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (nedan begränsningslagen)
- lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda som bolagsman i handelsbolag eller kommanditbolag
- lagen om bulvanförhållande i fråga om aktier

Det föreslås att två nya lagar stiftas, av vilka den ena skall gälla utlänningars företagsförvärv och den andra fastighetsförvärv.

Reformen kommer därtill att medföra ändringar i ett stort antal lagar.

LA/Rolf Storsjö

27.10.1992

Ändringarna i lagen om pensionsstiftelser

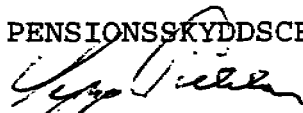
Till följd av att begränsningslagen upphävs föreslås att 14 § 2 mom. lagen om pensionsstiftelser upphävs såsom onödigt. Stadgandet gäller sådana situationer där någon grundar en stiftelse som skulle omfattas av de inskränkningar av egendomsförvärv som avses i begränsningslagen.

Därtill föreslås att 15 § 1 mom. 6 punkten skall upphävas. I den stadgas det att i registret över pensionsstiftelser skall antecknas om stiftelsen är en sådan stiftelse som avses i 2 § begränsningslagen.

Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till EES-avtalet. Avsikten är att lagarna träder i kraft 1.1.1993.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivistoinen

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om utlänningars företagsköp och fastighetsförvärv

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att den lagstiftning som gäller utlänningars rätt att äga och besitta fastigheter samt finska företag skall revideras. Den nuvarande lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier som är från år 1939 föreslås bli upphävd. Också lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag och lagen om bulvanförhållande i fråga om aktier skall, enligt vad som föreslås, bli upphävd.

Det föreslås att två nya lagar skall stiftas. Av dessa skall den ena gälla utlänningars företagsförvärv och den andra fastighetsförvärv.

Genom den föreslagna lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp skall tillsynen under den övergångstid som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) förutsätter ordnas och den skall inriktas på företagsköp som gäller viktiga finska företag. Då övergångstiden upphör vid ingången av år 1996 skall tillsynen enligt förslaget inställas utom i fråga om företag som producerar försvarsförnödenheter. Grundandet av nya företag skall lagen inte gälla. Tillsynen skall gälla företag med ett personalantal som överstiger ettusen personer eller med en omsättning eller balansslutning på över en miljard mark. Det finns drygt hundra dylika finska företag. Tillsynen skall dock, enligt vad som föreslås, endast gälla då ägande eller bestämmanderätten i stor skala övergår till en utländsk ägare. Den utländska köparen skall enligt förslaget ansöka om bekräftelse på företagsköpet hos handels- och industriministeriet, om köparen

får en sådan aktiemängd i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn att han får minst en tredjedel av det sammanräknade röstetalet av bolagets alla aktier. Handels- och industriministeriet skall ta ställning till om företagsköpet är sådant att det kan äventyra viktiga nationella intressen. Om ministeriet kommer till den slutsatsen att det är möjligt att ett viktigt nationellt intresse äventyras skall det överföra ärendet att avgöras i statsrådet. Beslut om att förvägra bekräftelse på företagsköpet fattas av statsrådet.

Tillsynen över företagsköpen skall inställas genom en förordning då den ovan nämnda övergångstiden går ut. Avsikten är att tillsynen utöver i fråga om företagsköp från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet också skall inställas i fråga om företagsköp från andra länder. Det föreslås också att i lagen skall stadgas om en möjlighet att på nytt ta i bruk tillsynssystemet i den omfattning som behövs, om viktiga nationella intressen det kräver.

I enlighet med EES-avtalet föreslås det att utlänningar huvudsakligen inte skall behöva tillstånd för sina fastighetsförvärv. Enligt den föreslagna lagen om tillsyn över utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv skall tillsyn fortsättningsvis utövas över fastigheters övergång till utomlands bosatta personers ägo eller besittning då fastigheterna är belägna i gränzonen eller på skyddsområde eller då de är avsedda för fritidsboende eller rekreation.

Skyldig att ansöka om tillstånd skall en person vara oberoende av nationalitet då han inte har hemort i Finland och inte tidigare har

haft det i minst fem år. Skyldiga att ansöka om tillstånd skall också vara en utländsk sammanslutning och stiftelse samt en finsk sammanslutning där utomlands bosatta personer har bestämmanderätt.

Tillstånd att besitta en fastighet i gränzonen eller på ett skyddsområde skall kunna beviljas endast om det finns synnerligen vägande skäl till detta. I fråga om fastigheter som har förvärvats för att användas för fritidsboende eller rekreation skall förutsättningarna för att tillstånd skall beviljas vara lindrigare. Enligt förslaget skall tillstånd i fråga om dessa fastigheter kunna beviljas utom i de fall då prisstegringen till följd av utomlands bosatta personers ökade fastighetsförvärv hotar försämra i Finland bosatta personers möjligheter att förvärva fritidsbostad eller då bebyggandet av en fastighet försvårar realiserandet av planläggningen eller ett riksomfattande skyddsprogram eller medför olägenheter för annat allmänt intresse. Som fastigheter som är avsedda för fritidsboende eller rekreation skall också obebyggda, s.k. råmarksområden anses, om avsikten i vilket fall som helst är att ta området i dylikt bruk. Tillståndsansökningarna skall behandlas av

länsstyrelsen på den ort där fastigheten är belägen.

I lagen om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv föreslås att det på samma sätt som i lagen om företagsköp skall tas in ett särskilt skyddsstadgande, med stöd av vilket utomlands bosatta personers fastighetsförvärv genom förordning skall kunna göras beroende av tillstånd i större utsträckning än vad som nu föreslås.

Det föreslås dessutom i propositionen att i 14 gällande lagar skall göras främst tekniska ändringar till följd av att de lagar som nämns i början av propositionen upphävs.

I och med att den gamla lagstiftningen som gäller utländskt ägande upphävs blir utlänningsklausulerna i aktiebolagens bolagsordningar ogiltiga. Samtidigt försvinner uppdelningen av aktiebolagens aktier i s.k. bundna och fria aktier. Revideringen medför inget nödvändigt behov för bolagen och andra sammanslutningar att ändra bolagsordningarna eller stadgarna.

Propositionen ansluter sig till EES-avtalet. De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av år 1993.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	4	1.12. Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer	44
1. Omfattningen av utländskt ägande	4	1.13. Lagen om värdeandelskonton	44
1.1. Utländska investeringar i Finland	4	1.14. Gruvlagen	44
1.2. Finska investeringar i utlandet	4	1.15. Lagen om pensionsstiftelser	45
2. Lagstiftning och praxis	5	1.16. Lag om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jord- områden	46
2.1. Regleringen av utländsk företagsverksam- het	5	2. Ikraftträdande	46
2.2. Regleringen av fastighetsförvärv	6	3. Lagstiftningsordning	46
2.3. Övrig lagstiftning som gäller fast egendom	7	LAGTEXTER	48
2.4. Lagstiftningen gällande banker och försäk- ringsbolag	7	1. Lag om tillsyn över utlänningars företagsköp .	48
3. Internationella avtalsarrangemang	8	2. Lag om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsför- värv	51
3.1. Europeiska gemenskaperna	8	3. Lag om ändring av 10 och 11 §§ föreningslagen	54
3.2. Avtalet om Europeiska ekonomiska sam- arbetsområdet	9	4. Lag om ändring av 6 och 7 §§ lagen om stiftelser	54
3.3. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling	10	5. Lag om ändring av handelsregisterlagen	55
3.4. Europeiska frihandelssammanslutningen	11	6. Lag om upphävande av 8 kap. 4 § 4 mom. lagen om öppna bolag och kommanditbolag	55
4. Lagstiftningen i vissa andra länder	11	7. Lag om ändring av lagen om aktiebolag	56
5. Skälen till och målen med ändringen	12	8. Lag om ändring av 20 § lagen om bostadsaktie- bolag	56
6. Huvudpunkterna i förslagen	13	9. Lag om ändring av 27 § lagen om andelslag ..	57
6.1. Lag om tillsyn över utlänningars företags- förvärv	13	10. Lag om upphävande av 7 § lagen om ombildan- de av föreningar som utövar ekonomisk verk- samhet till andelslag	57
6.2. Lagen om kontroll över utomlands bosatta personers och utländska sammanslutning- ars fastighetsförvärv	16	11. Lag om upphävande av 8 § lagen om placering- sfonder	57
7. Ärendets beredning	17	12. Lag om ändring av 2 kap 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer ...	58
8. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar	18	13. Lag om ändring av 3 § lagen om värdeandel- skonton	58
9. Övriga faktorer som påverkat propositionen ...	19	14. Lag om ändring av gruvlagen	59
DETALJMOTIVERING	19	15. Lag om ändring av 14 och 15 §§ lagen om pensionsstiftelser	60
1. Lagförslagen	19	16. Lag om ändring av 1 § lagen om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineral- fyndigheter samt för deras utnyttjande erforder- liga jordområden	60
1.1. Lagen om tillsyn över utlänningars före- tagsköp	19	BILAGA	61
1.2. Lag om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutning- ars fastighetsförvärv	31	Parallertexter	61
1.3. Föreningslagen	42		
1.4. Lagen om stiftelser	43		
1.5. Handelsregisterlagen	43		
1.6. Lagen om öppna bolag och kommandit- bolag	43		
1.7. Lagen om aktiebolag	43		
1.8. Lagen om bostadsaktiebolag	43		
1.9. Lagen om andelslag	44		
1.10. Lagen om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andel- slag	44		
1.11. Lagen om placeringsfonder	44		

1.15. Lagen om pensionsstiftelser

Det föreslås att motsvarande ändringar görs i lagen om pensionsstiftelser (469/55) som i lagen om stiftelser. För det första föreslås 14 § 2 mom. lagen om pensionsstiftelser bli upphävt. Detta stadgande gäller sådana situationer där någon grundar en stiftelse som skulle omfattas av de inskränkningar av egendomsförvärv som avses i begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs blir stadgandet onödigt.

I lagens 15 § stadgas om de uppgifter som skall antecknas i registret över pensionsstiftelser. I registret skall bl.a. vid behov antecknas om stiftelsen är en sådan stiftelse som avses i 2 § begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs föreslås det att i 15 § 1

mom. lagen om pensionsstiftelser upphävs 6 punkten, där det hänvisas till begränsningslagen.

1.16. Lag om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden

Enligt 1 § lagen om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden kan staten tillhörig mineralfyndighet samt jordområde överlätas endast till inhemskt företag. I dess nuvarande form utgör detta stadgande ett hinder för utländskt utnyttjande av en fyndighet som staten tillämnar överlåta. Stadgandet strider med principen om icke-diskriminering i EES-avtalets 4 artikel. Därför föreslås att lagens 1 § ändras så att begränsningen för överlåtelsen av fyndigheter endast till inhemskt företag upphävs.

Beträffande överlåtelser av små fyndigheter eller fyndigheter med låg mineralhalt, vilka skulle inbringa staten ringa ersättning, är det inte ändamålsenligt att hänskjuta ärendet till statsrådet. Beslutsfattandet angående överlåtelser av dylika fyndigheter föreslås bli överfört till handels- och industriministeriet. Enligt förslaget skulle ministeriet kunna fatta beslut om överlåtelse, om engångsersättningen till staten är högst två miljoner mark eller om de årliga ersättningarna efter det att driften påbörjats under de första tio åren inte sammanlagt skulle överskrida fem miljoner mark.

2. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 1993 med undantag av vissa stadganden, som ansluter sig till EES-avtalet. De ifrågavarande stadgandena avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

3. Lagstiftningsordning

I förslagen ingår tre frågor som är problematiska med tanke på lagstiftningsordningen för lagarna. För det första skall tillsynen över företagsköp med stöd av 12 § lagförslaget om

tillsyn över utlänningars företagsköp kunna inställas genom en förordning utom i fråga om sådana företag som tillverkar försvarsmateriel. I fråga om detta kan frågan inställa sig om detta stadgande innebär att lagen delvis kunde upphävas genom förordning.

En förordning skall ges när den övergångstid som tillåts i EES-avtalet går ut vid ingången av år 1996. Till följd av avtalet måste Finland då avstå från de åtgärder som begränsar företagsköp från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet utom då det gäller tillverkning av försvarsmateriel. Tillsynen skall kunna inställas genom förordning också i fråga om företagsköp från andra länder, ifall inte ett viktigt nationellt intresse kräver att tillsynen upprätthålls. Lagen skall dock i övrigt som sådan förbli i kraft och med undantag av 3 § 1 och 2 mom. skall den tillämpas i sin helhet vid ägarskifte i företag som tillverkar försvarsmateriel. I samma 12 § skall å andra sidan ges rätt att genom förordning vid behov återuppta tillämpningen av tillsynssystemet i sin helhet eller i den utsträckning som är nödvändig. Till denna del åstadkoms genom fullmakten att ge förordning ett förfarande genom vilket de skyddsåtgärder som avses i EES-avtalet kan genomföras. Lagen vore därmed hela tiden i kraft men dess tillämpningsområde skall kunna påverkas genom förordning. Vid beredningen av propositionen har det ansetts att den föreslagna fullmakten att ge en förordning inte hindrar att lagen stiftas som en vanlig lag.

Den andra frågan med tanke på stiftningsordningen ansluter sig till det lagförslag som gäller kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv. Förslagets 2 § innebär att det krav som gäller tillstånd att förvärva fastighet skall tillämpas på utomlands bosatta personers fastighetsförvärv oberoende av förvärvarens nationalitet. Kravet kan därmed gälla också finska medborgare om de inte har hemort i Finland och inte heller tidigare har haft det i minst fem år utan avbrott. Till denna del gäller frågan om utsträckandet av tillståndskravet till att gälla ovan nämnda finska medborgare skall anses som en sådan situation som strider mot 5 § regeringsformen att lagen inte kan stiftas som en vanlig lag. För det första kan det konstateras att kravet på hemort i Finland inte gör att medborgare förvägras möjlighet att förvärva fastighet här utan att förvärvet görs beroende av tillstånd. För det andra finns det i den

övriga lagstiftningen motsvarande krav vad gäller boende i Finland från vilka med tillstånd av myndighet kan göras undantag: t.ex. på basis av 8 kap. 4 § lagen om aktiebolag får ägaren till ett bolag, som är bosatt utomlands, inte utan tillstånd av myndigheterna vara verkställande direktör i sitt eget bolag. För det tredje är det föreslagna förfarandet för sin del en följd av att lagstiftningen anpassas till EES-avtalet, där det tillåts att en sådan begränsning som finns i förslaget får kvarhållas i lagstiftningen i fråga om fritidsbostäder. I Danmark har motsvarande undantag, som ingår i EG:s direktiv om kapitals rörlighet, ansetts kunna genomföras på samma sätt, d.v.s. på basis av fastighetsförvärvarens hemort. Vid beredningen av förslaget har det inte ansetts stå i konflikt med 5 § regeringsformen på sådant sätt att lagen inte skulle kunna stiftas som en vanlig lag.

Den tredje frågan gäller möjligheten att enligt 12 § den föreslagna lagen om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv genom förordning göra utomlands bosatta personers fastighetsförvärv i större utsträckning än vad som föreslås i lagförslaget beroende av tillstånd och att göra förutsättningarna för att tillstånd

skall beviljas strängare. Kan för fastighetsbyte genom förordning ges begränsningar som sträcker sig längre än vad som stadgas i lagen? Också denna fullmakt att ge förordning är avsedd som ett medel genom vilket man vid behov kan vidta skyddsåtgärder enligt EES-avtalet. I det nämnda 12 § 1 mom. definieras de krav som skall råda för att det skall vara möjligt att ge en förordning. Definitionen motsvarar artikel 112 i EES-avtalet. I paragrafens 2 mom. skall dessutom det slag av förutsättningar för tillstånd att förvärva fastighet som skall kunna ges genom förordning begränsas. Eftersom möjligheterna att genom förordning begränsa utomlands bosatta personers fastighetsförvärv har reglerats relativt noggrant i förslaget, har det vid beredningen av förslaget ansetts att lagen skall kunna stiftas som en vanlig lag.

Regeringen anser dock att det är önskvärt, att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas angående lagstiftningsordningen för lagförslaget om tillsyn över utlänningars företagsköp samt lagsförslaget om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv.

15.

Lag

om ändring av 14 och 15 §§ lagen om pensionsstiftelser

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 2 december 1955 om pensionsstiftelser (469/55) 14 § 2 mom., sådant det
lyder i lag av den 4 juni 1982 (412/82), samt
ändras 15 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 4 juni 1982, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Såvida vid grundande av pensionsstiftelse denna skall tillfalla egendom som kan ägas och besittas endast med sådant tillstånd av statsrådet varom är stadgat i lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39), får stiftelsen införas i registret först sedan den fått sagda tillstånd.

(2 mom. upphävs)

15 §

I registret över pensionsstiftelser skall antecknas:

- 1) stiftelsens namn, hemort och ändamål;
- 2) när stadgarna och ändringar i dem blivit fastställda och stiftelsen införd i registret;
- 3) styrelsemedlemmarnas namn och hemort;
- 4) vem eller vilka som har rätt att teckna stiftelsens namn;
- 5) den arbetsgivare i samband med vars rörelse eller verksamhet av annat slag stiftelsen grundats; samt

6) såframt stiftelsen är en sådan stiftelse som avses i 2 § 1 mom. lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier, ett omnämnande härav, såvida inte statsrådet med stöd av 3 c § i nämnda lag medgivit undantag.

15 §

I registret över pensionsstiftelser skall antecknas:

- 1) stiftelsens namn, hemort och ändamål,
- 2) när stadgarna och ändringar i dem har blivit fastställda och stiftelsen införd i registret,
- 3) styrelsemedlemmarnas namn och hemort,
- 4) vem eller vilka som har rätt att teckna stiftelsens namn, samt
- 5) den arbetsgivare i samband med vars rörelse eller verksamhet av annat slag stiftelsen har grundats.

Denna lag träder i kraft den
19